

Sporen

TIJDSCHRIFT VOOR HERINNERINGS-EDUCATIE
DRIEMAANDELIJKS • JAARGANG 10 • NR. 38 • JULI - SEPTEMBER 2009 • AFGIFTEKANTOOR: BRUSSEL X
EEN UITGAVE VAN VZW AUSCHWITZ IN GEDACHTENIS • WWW.AUSCHWITZ.BE • ERKENNINGNUMMER SPOREN: P602292

BELGIE - BELGIQUE

BRUSSEL X

1/9466

1000 per trein naar Auschwitz!

Jongeren laten inzien waartoe extremisme en onverdraagzaamheid leiden, is moeilijk. Een bezoek aan een concentratiekamp maakt de gevolgen tastbaar. Zo'n reis is een onderneming, maar laat een onuitwisbare indruk na, zeker in aanwezigheid van kampoverlevenden. Bovendien kan de Stichting Auschwitz bij de organisatie buigen op de ervaringen van de stad Namen en het Instituut voor Veteranen. Voorzitter van de Stichting Auschwitz, Paul Baron Halter, gooit zijn volle gewicht in de weegschaal opdat dit initiatief tot een goed einde wordt gebracht. Er wordt gestreefd om de site van Auschwitz een bezoek te brengen in de periode van 27 januari 2012, de internationale dag ter herdenking van de bevrijding der kampen. In april 2008 organiseerde het Instituut voor Veteranen (IV-NI000) ook een Vredes trein voor de viering van de bevrijding van Buchenwald. Leerlingen uit heel Europa trokken voor deze gelegenheid naar Duitsland. Ook u kan meewerken aan deze enigszins merkwaardige studiereis naar Auschwitz voor leerlingen uit de derde graad SO. Reeds op 15 oktober 2008 riep de Stichting Auschwitz een aantal instanties op om werk te maken van dit initiatief. Het is de bedoeling dat Stichting Auschwitz samen met overheidsinstanties en andere socio-culturele organisaties een netwerk opzetten om zo'n treinreis te realiseren. Samenwerking en de praktische aanpak dient nog verder worden uitgewerkt; alle bijdragen zijn welkom!

INHOUD

- p.2 Antwerpen Vredescentrum
- p.3 Zangactiviteit - Studiedag
- p.4-5 Vlaams Vredesinstituut
Achtergrondnota
- p.6 Gent Vredeshuis
- p.7 School Zonder Racisme
- p.8 Colofon

Tentoonstelling PRIMO LEVI

PRIMO LEVI OVER-LEVEN, PRIMO LEVI ALS INTELLECTUEEL, SCHRIJVER, EN GETUIGE VAN ZIJN TIJD. Deze tentoonstelling over Primo Levi stelt aan het publiek een iconografische waarde en een unieke documentaire ter beschikking. Primo Levi, uitgewerkt om zich tot iedereen te richten. Van het Voortbestaan tot aan zijn werk maakt van hem een grote getuige van onze tijd, overlevende van Auschwitz, door zijn biografisch traject en werk te kruisen dat hij ons heeft gelaten. Primo Levi is een belangrijke figuur met zijn getuigenis op het systeem en de ervaring als concentratiekampbewoner (lees verder blz 8).

Schrijfwedstrijd: Oproep aan de schooldirecties en betrokken leerkrachten

Elk jaar organiseert de Auschwitz Stichting een schrijfwedstrijd in Vlaanderen. Deze richt zich naar de leerlingen van de **derde graad van het secundair onderwijs**. Het te behandelen thema houdt niet noodzakelijk verband met het verleden van de kampen of de judeocide, maar kan ook handelen over meer actuele thema's zoals intolerantie, racisme, democratische waarden of burgerschap (lees verder blz 8).

Antwerpen Vredesprijs Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen

De Vredesprijs werd in het leven geroepen om waardevolle initiatieven die bijdragen tot een cultuur van vrede en verdraagzaamheid in de provincie en de stad Antwerpen een duwtje in de rug te geven. Het is in de eerste plaats een erkenning voor gerealiseerde projecten, maar de winnaars krijgen ook de kans om samen met het Vredescentrum het bestaande project uit te diepen of een nieuw project te ontwikke-

len. De criteria zijn bewust zeer ruim gehouden. Elk project of individu dat op aantoonbare wijze heeft bijgedragen tot een vreedzamer samenleven in de provincie en de stad Antwerpen komt in aanmerking voor de Vredesprijs. Het gaat om projecten die reeds plaatsvonden en een voorbeeldfunctie hebben voor de hele provincie. De ingezonden projecten worden beoordeeld door een volksjury.

Jaarthema Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen 'Jaar van de verzoening'

Om de eigen projectwerking ietwat te structureren werkt het Vredescentrum sinds 2008 met een jaarthema. Uiteraard zullen de resultaten van deze jaarwerking blijvend gepromoot worden in de toekomst. Eind vorig jaar werd beslist de herdenking van 65 jaar Bevrijding aan te grijpen als thema

voor 2009. Om expliciet de link te leggen naar het heden werd besloten dit thema te koppelen aan het jaarthema van de Verenigde Naties. 2009 werd door de Algemene Vergadering van de VN uitgeroepen tot het 'Jaar van de verzoening'. Binnenkort kan u op de website van het vredescentrum van Antwerpen meer lezen over de geplande projecten en initiatieven.

Vredescentrum Antwerpen

Lezingenreeks 'Is de oorlog voorbij? De Tweede Wereldoorlog 65 jaar herdacht, herinnerd, herschreven.'

Eind 2008 besliste de Raad van Bestuur van het Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen de herdenking van 65 jaar Bevrijding aan te grijpen als thema voor 2009. Om expliciet de link te leggen naar het heden werd besloten dit thema te koppelen aan het jaarthema van de Verenigde Naties 'Jaar van de verzoening'.

In dit kader organiseert het Vredescentrum komend najaar in samenwerking met het Instituut voor Publieksgeschiedenis van de Universiteit Gent de lezingenreeks "Is de oorlog voorbij? De Tweede Wereldoorlog 65 jaar herdacht, herinnerd, herschreven." Het 'herdenken' van de Bevrijding het vertrekpunt van de vraagstelling.

Tot op heden blijft het Belgische oorlogsverleden van grote betekenis voor de politieke en maatschappelijke verhoudingen. Welke rol speelt de herinnering en de herdenking daarin? Hoe wordt het verleden herdacht

in verschillende middens? Vertrekkende vanuit een bepaald onderwerp zal in elke lezing de aandacht gevestigd worden op de thematiek van herdenken en herinneren. Afsluiten doet men met een debat waarin deze thematiek centraal zal staan. Het volledige programma vindt u onderaan.

Donderdag 8 oktober 2009 om 20u
Repressie zonder maat of einde? Beeldvorming en onderzoek.

Koen Aerts – doctoraal onderzoeker Vakgroep nieuwste geschiedenis Ugent
Discutant: Pieter Lagrou – professor eigentijdse geschiedenis ULB

Donderdag 22 oktober 2009 om 20u
Einddebat: Is de oorlog voorbij? De Tweede Wereldoorlog 65 jaar herdacht, herinnerd, herschreven.

Met professor Herman Van Goethem, voorzitter Vakgroep geschiedenis UA; dr. Jolande Withuis, senior onderzoeker aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie en Bruno De Wever, professor Vakgroep Nieuwste Geschiedenis Ugent. Journalist en historicus Marc Reynebeau modereert.

De lezingen en het debat gaan door in het Vredescentrum, Lombardenvest 23, 2000 Antwerpen, telkens om 20u stipt.

Na elke lezing is er ruimte voor vragen of debat, afsluiten gebeurt met een receptie.

Deelname is gratis, maar inschrijven is verplicht via vredescentrum@admin.provant.be of 03/202.42.91 met vermelding van uw naam, de datum en titel van de lezing/debat en dit tenminste twee dagen op voorhand. Dank bij voorbaat!

Internationale vrede

Studiedag 'Oorlogen en conflicten in de klas, leerkan- sen en valkuilen'

Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen

Het Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen organiseert op 9 november 2009 een studiedag voor leerkrachten uit het secundair onderwijs getiteld Oorlogen en conflicten in de klas, leerkan- sen en valkuilen.

De studiedag vormt het startmoment van een vormings- project in drie fasen waar leerkrachten samen werkvor- men uittesten, bedenken en delen om in de klas met conflicten/oorlogen elders in de wereld om te gaan.

Het Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen organiseert op 9 november 2009 een studiedag voor leerkrachten uit het secundair onderwijs getiteld Oorlogen en conflicten in de klas, leerkan- sen en valkuilen.

De studiedag vormt het startmoment van een vormings- project in drie fasen waar leerkrachten samen werkvor- men uittesten, bedenken en delen om in de klas met conflicten/oorlogen elders in de wereld om te gaan.

De belangrijkste doelstelling die men nastreeft met de studiedag (fase I) is het aanreiken van werkvor-

men d.m.v. het inrichten van een vijftal workshops. Voorafgaand daaraan zal via een panelgesprek in de voormiddag aan een aantal experts gevraagd wor- den om vanuit hun vakgebied te formuleren welke de valkuilen en mogelijkheden zijn van het bemid- delen van informatie i.v.m. actuele conflicten. Om het perspectief van het onderwijs duidelijk aan bod te laten komen zullen de vragen tijdens dit gesprek gesteld worden door een onderwijskundige. Na de broodjeslunch zullen de leerkrachten de workshop van hun keuze kunnen bijwonen. Afsluiten gebeurt met een nadere toelichting bij fase II en III van het vormingsproject.

Deze studiedag richt zich tot leerkrachten die vanuit hun vak of vanuit vakoverschrijdende projecten met deze materie willen kennismaken. Deelname aan de studiedag is gratis, broodjeslunch inbegrepen. Het volledige programma wordt zo snel mogelijk bezorgd aan alle secundaire scholen in de provincie Antwerpen. Geïnteresseerde leerkrachten kunnen zich vanaf heden aanmelden via [\[admin.provant.be\]\(mailto:admin.provant.be\) of 03/202 42 91.](mailto:vredescentrum@</p></div><div data-bbox=)

Onderaan vindt u het eerste bericht dat in dit ver- band werd doorgestuurd naar alle secundaire scho- len in de provincie Antwerpen.

Het voorlopige programma ziet eruit als volgt:

Panel voormiddag:

Peter Adriaenssens – kinderpsychiater
Jean-Louis Mignot – ereambassadeur
Olivia U. Rutazibwa – politicologe
Mark Heirman – filosoof en polemoloog
Rudi Vranckx (tbc) – journalist

Begeleiders workshops namiddag (titels en korte inhoud nog aan te vullen):

1. Stefan Deconinck – Studiecentrum voor Veilig- heid en Defensie
2. Barry Van Driel – Anne Frank Stichting
3. Mieke Verwaest – Vormen vzw
4. Wim Geysen – PEN Vlaanderen
5. Mark Swaegers – PITO Stabroek

Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen

Primeur: De Vredesfabriek

Van maandag 14 september tot en met vrijdag 30 oktober 2009 houdt de Vredesfabriek van de Neder- landse Stichting Vredeseducatie voor de eerste maal halt in Vlaanderen, meerbepaald in het Vredescen- trum van de Provincie en de Stad Antwerpen.

Graag nodigt het Vredescentrum alle basisscholen gevestigd in de provincie Antwerpen uit om in deze primeur te delen!

De Vredesfabriek is een interactieve tentoonstelling voor kinderen van 9 tot 12 jaar (4de, 5de en 6de leerjaar). Ze zet aan tot nadenken over identiteit, geweld, vooroordelen, de zondebok, conflicten, oorlog en vrede. In de Vredesfabriek wordt het verband gelegd tussen oorlog en vrede, tussen verleden en heden. Gaandeweg komen de bezoekers er achter dat de tentoonstelling eigenlijk over henzelf gaat, over hun eigen normen, houding en gedrag.

Antwerps Sportpaleis: We zingen een dak op de wereld

Het is een sterke traditie geworden: jaarlijks zingen duizenden kinderen in het Antwerps Sportpaleis voor vrede en verdraagzaamheid in de periode van 8 mei om zo een nieuwe invulling te geven aan deze dag van de bevrijding. Er wordt gezongen met begeleiding van de Children Of The Street Band o.l.v. Oscar Dirk Bohnen en Afi die meter geworden is van het project. In 2009 werd er gezongen voor een scholenproject in Ecuador. Guayaquil is de grootste stad van dit land op de Evenaar. In woningen (krotten), gebouwd op palen in de rivier, leven honderdduizenden men- sen. Aan de rand van deze krottenwijk is een klein schooltje, waar een 100-tal kinderen kansen krijgen om onderwijs te volgen. Tevens worden de moeders aangespoord om betrokken te zijn bij de school. Op 2 uur rijden van de grootstad is er een "hacienda", waar aan landbouw (maïs) wordt gedaan; hier wo- nen enkele families met kinderen. Omdat de weg naar het naburige dorp te slecht is, kunnen deze kinderen niet naar school. Om op deze plaatsen on- derwijs mogelijk te maken zijn centjes nodig; en de zanghappening 2009 gaf deze projecten financieel

kansen. Het Vredescentrum verzorgt het secreatri- aat voor de happening in het Sportpaleis. Voor meer info en inschrijvingen 03 202 42 91 of vredescen- trum@admin.provant.be.

Vlaams VredesInstituut

Publicatie 'Herinneringseducatie in het Vlaamse onder- geschiedenisonderwijs en vredesopvoeding?'

vlaams.
vredesinstituut

**Herinneringseducatie in het Vlaamse onderwijs:
een pleidooi voor Holocaustherdenking,
geschiedenisonderwijs en vredesopvoeding?**

Achtergrondnota
3 september 2009

V L A A M S   P A R L E M E N T

Op 22 april 2009 nam het Vlaams Parlement een decreet aan dat nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen invoert in het basis- en secundair onderwijs. Twee van de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen in het secundair onderwijs zijn gericht op verdraagzaamheid en inzicht in de rol van conflicten, en dragen dus bij tot wat we vredesopvoeding noemen. In de uitgangspunten bij het decreet worden deze eindtermen echter geen vredesopvoeding maar herinneringseducatie genoemd. Bovendien koppelt de toenmalige minister van onderwijs herinneringseducatie nadrukkelijk aan een engagement tot Holocaustherdenking. In deze nota ontleden Geert Castryck, de auteur en onder de redactie van Tomas Baum en Wies De Graeve de samenhang tussen de vredeseducatieve eindtermen zelf, herinneringseducatie en Holocaustherdenking.

BESLUIT VAN DE ACHTERGRONDNOTA

(...) De oorspronkelijke aanleiding voor herinneringseducatie was de Holocaustherdenking en sluit aan bij verschillende Vlaamse en internationale initiatieven op dit vlak. Intussen wordt herinneringseducatie ook aan de Eerste Wereldoorlog en aan de Tweede Wereldoorlog als geheel opgehangen, maar de koppeling met de Holocaust blijft prominent aanwezig. Deze duidelijke aanleiding maakt van de Holocaustherdenking – of herdenking in het algemeen – een doel op zich. Gezien de onvoorstel-

erwijs: een pleidooi voor Holocaust herdenking,

vlaams vredesinstituut

bare gruwel, de omvang en de relatieve nabijheid in tijd, ruimte en menselijke betrokkenheid, is het volkomen terecht en zinvol dat aandacht wordt geschonken aan de Holocaust en de herinnering eraan. De herdenking van Holocaust en andere gruwelen uit het verleden verdient als eerste pijler van herinneringseducatie voluit de ondersteuning die ze nu lijkt te krijgen.

In de formulering van de vakoverschrijdende eindtermen is van de Holocaust of herdenking geen sprake meer. Herinneringseducatie wordt er omschreven als een middel om lessen te trekken uit het verleden. Men kan zich afvragen waarom en hoe deze eindterm vakoverschrijdend kan zijn. Zoals hier geformuleerd, is herinneringseducatie eigenlijk een visie op geschiedenisonderwijs die ervan uit gaat dat je uit geschiedenis kunt leren hoe het heden en de toekomst in te vullen. Als tweede pijler van herinneringseducatie wordt dus in feite het belang van geschiedenis onderstreept. Paradoxaal genoeg dreigt het vakoverschrijdende karakter van herinneringseducatie het vak geschiedenis echter veel eerder uit te hollen dan te versterken, aan gezien op zijn minst de indruk wordt gewekt dat iedereen met lessen uit het verleden aan de slag kan. Bovendien is de koppeling tussen herinnering en het trekken van lessen uit het verleden helemaal niet zo evident als het lijkt. Beide refereren aan het verleden, maar de herinnering heeft een absoluut en persoonlijk karakter, terwijl geschiedenis bij uitstek werkt met verandering en verscheidenheid, met relativiteit en context.

Als doel van herinneringseducatie worden democratie, vrijheid, verdraagzaamheid en vrede genoemd. Overeenkomstig de UNESCOdefinitie van Culture of Peace kunnen we deze doelstellingen samenvatten

onder de noemer vredesopvoeding. De derde pijler van herinneringseducatie houdt dus een pleidooi in voor vredesopvoeding, hoewel het nergens in zoveel woorden wordt gezegd. Het is enigszins vreemd dat deze doelstellingen gekoppeld worden aan herinneringseducatie, en dus aan herdenking en geschiedenis. Het is niet vanzelfsprekend dat herdenking of herinnering uitgerekend tot deze doelstellingen bijdragen. Zoals de geschiedenis tot in den treure heeft aangetoond, kan herinnering evenzeer aanleiding geven tot haat, wraak of vooroordelen. Het is evenmin vanzelfsprekend Herinneringseducatie in Het Vlaamse onderwijs: dat vredesopvoeding op deze manier geschiedenis als bevoorrechte partner krijgt. Uiteraard kan geschiedenisonderwijs een bijdrage leveren, maar in een vakoverschrijdend project zijn voor leerkrachten van andere vakken heel wat andere middelen voor handen dan het verleden of de herinnering. Uiteindelijk gaan achter herinneringseducatie drie componenten schuil, die stuk voor stuk ondersteuning en aanmoediging verdienen: herdenking, geschiedenis en vredesopvoeding. Op basis van een oppervlakkige eerste indruk lijkt herinneringseducatie dus een goede zaak. Bij nader inzien zorgt de koppeling van deze drie componenten echter voor fundamentele problemen. Hoewel de relevantie van de herdenking op zichzelf boven alle verdenking staat, wordt ze geïnstrumentaliseerd wanneer vooraf bepaalde actuele lessen uit het verleden moeten worden getrokken. Het ligt niet voor de hand om Holocaustherdenking te gebruiken voor relativering, open debat of begrip.

Hoewel het belang van geschiedenis terecht wordt onderstreept, dreigt ze doodgeknuffeld te worden in een tegenstelling tussen relatief en absoluut, in een

vacuüm tussen vakgebonden en vakoverschrijdend, en in een fixatie op een beperkt gamma aan thema's en doelstellingen.

En hoewel het nastreven van verdraagzaamheid, democratie, vrijheid en vreedzaam samen leven verdiende ondersteuning krijgt, dreigt vredesopvoeding te eenzijdig gefocust te worden op het verleden en op niet na te volgen voorbeelden.

Herdenking verdient aandacht omwille van haar intrinsieke waarde zonder dat daar a priori opgelegde lessen hoeven aan gekoppeld. Lessen trekken uit het verleden is dan weer een essentieel aspect van het vak geschiedenis, dat weliswaar gebaat is bij horizontale samenhang met andere vakken, maar ondermijnd dreigt te worden door een vakoverschrijdende inwisselbaarheid. En de vakoverschrijdende doelstellingen verdraagzaamheid, vrijheid, democratie en vrede zullen beter tot hun recht komen onder een noemer die de aandacht vestigt op het doel in plaats van het middel. Een klaar en duidelijk pleidooi voor herdenking, geschiedenis en vredesopvoeding lijkt dan ook zinvoller dan de verwarring die onvermijdelijk rond herinneringseducatie hangt.

Vlaams vredesinstituut

Geert Castryck, auteur onder de redactie van Tomas Baum en Wies De Graeve

"Herinneringseducatie in het Vlaamse onderwijs: een pleidooi voor Holocaust herdenking, geschiedenisonderwijs en vredesopvoeding?"

Brussel, 3 september 2009

ISBN 9789078864226

GENT: Vredeshuis en Noord-Zuidsamenwerking

WIE?

Het Vredeshuis is een initiatief van de Stad Gent. Het werd opgericht in 1994 bij de vijftigste herdenking van de bevrijding van Gent. Hiermee werd ingegaan op de vraag van de talrijke verenigingen en individuen die de gruwel van de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt. Met dit initiatief wil het Stadsbestuur een forum bieden aan groepen en verenigingen die ijveren voor een vreedevolle wereld. Vredeseducatie en wereldoriëntatie zijn de twee pijlers waarop het Gentse Stadsbestuur een brug wil bouwen tussen jonge mensen van 3 tot 99 jaar die met verwondering streven naar vrede, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid en ontwikkelingsamenwerking, kortom, naar een wereld waarin mensenrechten en duurzame ontwikkeling prioritair zijn.

WAT?

Het Vredeshuis wil een huis zijn vol bruisende activiteit waar spelcircuits, tentoonstellingen, wandelingen en allerhande educatieve projecten zorgen voor een gevarieerd aanbod. Scholen en verenigingen krijgen steeds een vakkundige en doelgerichte begeleiding. Tijdens weekends en de Gentse feesten staan praattafels en concerten borg voor een culturele noot.

Het Vredeshuis wil een open huis zijn voor iedereen die de doelstellingen van het Vredeshuis uitdraagt. Groepen en organisaties kunnen gratis terecht voor allerlei manifestaties zoals studiedagen, concerten, vergaderingen, herdenkingsmomenten, debatten, persconferenties, workshops en allerhande sensibiliserende initiatieven.

Het Vredeshuis staat steeds tot uw dienst met informatie en advies inzake de ontwikkelingsthematiek. Waar mogelijk biedt de Dienst Noord-Zuidsamenwerking logistieke en financiële steun.

Het Vredeshuis vraagt aandacht voor het oorlogsverleden. Om de gruwelen van vandaag te begrijpen en te leren vermijden. Het Vredeshuis ondersteunt specifiek de 8-meiplechtigheid en de Kristallnachtgedenking.

Het Vredeshuis moet een huis zijn voor vrede, verdraagzaamheid en democratie. Initiatieven rond deze thema's, maar ook in verband met ontwikkelingsproblematiek moeten er plaatsvinden. Gelet op het educatief karakter wordt speciale aandacht geschonken aan vredesopvoeding aangeboden aan de jonge bezoekers. Op een vakkundige wijze kan er gewerkt worden aan het uitdragen van de essentie van de boodschap: 'Dit nooit meer!'

HOE?

Jaarlijks organiseert het Vredeshuis tentoonstellingen en activiteiten die zich hoofdzakelijk naar een jeugdig publiek richten. Op deze wijze krijgen de Vlaamse scholen de kans om op een aanschouwelijke wijze vredeseducatie en wereldoriëntatie verder uit te diepen. Het thema vrede wordt hierbij in de breedst mogelijke betekenis benaderd. Mensenrechten, verdraagzaamheid, non-discriminatie, fair trade, vooroordelen, duurzame ontwikkeling, ontwikkelingsproblematiek, kinderrechten, multi-culturele samenleving, herdenkingsmomenten... het is slechts een kleine greep uit de thema's die bij deze tentoonstellingen en activiteiten aan bod komen.

PEDAGOGISCHE BEGELEIDING

Teneinde de jonge (en minder jonge) bezoekers maximaal te begeleiden worden bij alle tentoonstellingen, spelcircuits en activiteiten, gratis en doelgerichte begeleidingen aangeboden. Waar nodig worden informatiepakketten opgemaakt teneinde de leerkrachten toe te laten om de activiteit van het Vredeshuis in een breder programma te kaderen.

RECEPTIEF

Het Vredeshuis stelt zijn infrastructuur en logistieke middelen ter beschikking (ook buiten de kantooruren) voor organisaties en verenigingen bij activiteiten die de doelstellingen van dit huis onderschrijven. Vergaderruimten, zalen en tentoonstellingsruimten staan ter beschikking voor éénmalige samenkomsten of tentoonstellingen. Elke receptieve activiteit heeft een tijdelijk karakter en kan geenszins een winstgevende bedoeling hebben.

NOORD-ZUID

De Stedelijke Dienst Noord-Zuidsamenwerking heeft ook zijn thuis in het Vredeshuis. Voor alle sensibiliserende en educatieve projecten bestaat er een uiterst geïntegreerde samenwerking met het Vredeshuis. De Dienst Noord-Zuidsamenwerking coördineert verder alle linken tussen de stadsdiensten en de ontwikkelingssamenwerking.

INFORMATIE

Vredeshuis

Sint-Margrietstraat 9 - 9000 Gent

Tel.: 09 233 42 95 - E-mail: vredeshuis@gent.be

Openingsuren:

maandag van 9:00 tot 17:00 uur

dinsdag van 9:00 tot 17:00 uur

woensdag van 9:00 tot 17:00 uur

donderdag van 9:00 tot 17:00 uur

vrijdag van 9:00 tot 17:00 uur

Ook na afspraak.

Verantwoordelijke:

de heer Philippe Demeyer, coördinator

Noord-Zuidsamenwerking

Sint-Margrietstraat 9 - 9000 Gent

Tel.: 09 223 29 53 - Fax: 09 225 73 79

E-mail: noord.zuid@gent.be

De heer Wouter Boesman, diensthoofd

Enkel op afspraak

GENT Vredeshuis

Do8Istelling: interactief educatief circuit rond de Millenniumdoelstellingen (11-16 jaar)

Doelgroep - 3de graad basisonderwijs, 1ste en 2de graad middelbaar onderwijs; BLO & BUSO (aangepast), jeugdwerk, etc.

Aantal deelnemers: van 8 tot 24

Duur: 90 minuten **Prijs:** gratis activiteit

Waar: de activiteit gaat door in het Vredeshuis (in een prachtig, indrukwekkend decor)

Tip: voor het vijfde leerjaar past de activiteit beter bij het einde van het schooljaar

Inschrijving: zie voorwaarden bij de rubriek Praktisch

BESCHRIJVING

'Do8Istelling' betekent een onderdompeling in de wereld van de Verenigde Naties – niet de bureaucratische wereld in New York, maar in het leven van kinderen overal in de wereld. Kinderen voor wie het realiseren van de Millenniumdoelstellingen vaak van levensbelang is, om te zien dat een verhoogde solidariteit met kinderen uit het Zuiden het realiseren van de Millenniumdoelstellingen kan

bespoedigen. De deelnemers worden door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties opgeroepen om werk te maken van de Millenniumdoelstellingen. Ze ontdekken oorzaken van wantoestanden en vinden zélf mogelijke oplossingen. De 8 Millenniumdoelstellingen op een rij: tegen 2015 zijn extreme armoede en honger uitgebannen; gaan alle jongens en meisjes naar school; hebben alle mannen en vrouwen dezelfde rechten; is kindersterfte sterk afgenomen; sterven er minder vrouwen door

Didactische fotomap 'Een kijk op de ander'

Jongeren Tegen Racisme is een vzw die zich inzet samen met het project School Zonder Racisme tegen het racisme in België en Europa. Ondertussen zijn er in België al heel wat actieve Scholen Zonder Racisme, dit wil zeggen scholen waarvan meer dan 60% van de schoolbevolking onze oproep tegen racisme ondertekend heeft.

Om leerlingen en leerkrachten echt bewust te maken van ongelijke kansen om hen heen heeft School Zonder Racisme een pedagogisch project 'Een kijk op de ander' uitgewerkt. Aan de hand van deze fotomap willen we dat de leerlingen zich bewust worden van de diversiteit in de samenleving waar vooroordelen en discriminaties een sterke rol spelen.

Het eerste deel van deze fotomap bestaat uit achtergrondinformatie rond racistische vooroordelen voor de leerkracht. Hier trachten we een antwoord te geven op een aantal cruciale vragen zoals: wat zijn racistische vooroordelen, hoe ontstaan ze, hebben ze een functie en wat zijn de gevolgen ervan. Daarnaast komen thema's zoals de islam, de Belgische kolonisatie in Afrika, gemengde koppels, Turkse migratie, Oost-Europese migratie, de Spaanse burgeroorlog en de joodse migratie aan bod.

In het tweede deel van de fotomap trachten we aan de hand van foto's bepaalde vooroordelen bespreekbaar te maken en te ontcrachten. Er werden foto's genomen van 20 personen met verschillende nationaliteit of origine. Van deze personen werden er telkens drie foto's genomen: een portret, een

zwangerschap; is verspreiding van ziektes zoals AIDS en malaria gestopt; leven er meer mensen in een duurzaam milieu; is er meer eerlijke handel en hulp en minder schulden voor landen in het Zuiden. Aanbod vorming voor leerkrachten/begeleiders. Bij inschrijving wordt er info verstrekt omtrent de activiteit en wordt er gepeild naar de verwachtingen van de deelnemende groep. De leerkrachten/begeleiders kunnen vrijblijvend gebruik maken van een degelijk uitgewerkt naverwerkingsboekje. Dit

beeld van de leef- of werkomgeving en een derde foto vertelt ons iets meer over het interesseveld van de gefotografeerde persoon. Hiervoor hebben we een aantal methodieken ontwikkeld om in de klas te werken met deze foto's.

Achteraan in de fotomap vindt u een aantal thematische fiches

Door de vorm van dit pedagogische pakket, is deze fotomap ideaal te integreren in u lessen en sluit de inhoud aan bij de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Bijvoorbeeld: De leerlingen kunnen een kritische houding aannemen ten aanzien van allerlei vormen van berichtgeving.

Deze diverse onderwerpen en thema's kan u op tal van manieren, via onder andere groepswork, luisteroefeningen en leergesprek behandelen. Maar deze fotomap "Een kijk op de ander" is tevens ondersteuningsmateriaal voor leerkrachten die leerlingen willen opvoeden tot wereldburgers in het secundair onderwijs.

IDEEËN VOOR DE LEERKRACHT OM IN DE KLAS ROND HET THEMA AAN DE SLAG TE GAAN

De fotomap is een didactisch instrument dat geschikt is om te gebruiken in een eerste fase van een mondiaal project of om een wereldburgertraject op te zetten.

Via dit spel brengen we de leerlingen in contact met personen van verschillende origine. Op het eerste zicht lijken ze misschien 'anders', maar doorheen het werken met de fotomap leren de leerlingen hen en hun levensverhaal beter kennen. Vertrekkende

boekje wordt dus zowel tijdens de activiteit als later op school gebruikt.

PEDAGOGISCHE FICHE

'Doelstelling' wordt door één educatieve kracht van het Vredeshuis begeleid. De deelnemers worden (multimediaal) geïnformeerd over het wat en waarom van de Verenigde Naties en van de Millenniumdoelstellingen. De deelnemers worden in 8 groepjes

van een foto proberen de leerlingen zelf een verhaal te vertellen over die persoon. Vervolgens worden ze stap voor stap geconfronteerd met het werkelijke verhaal. Zo worden ze bewust van hun eigen bestaande vooroordelen en trachten ze deze ook te doorbreken.

De fotomap is niet specifiek naar één vak toegeschreven, maar heeft een vakoverschrijdend en langdurig karakter. Ze kan gebruikt worden binnen 1 bepaalde les, maar ook als een lessenreeks.

Wenst u meer informatie over de fotomap of wilt u een aankoop doen voor slechts 50 €? Aarzel dan niet ons te contacteren. We helpen u graag verder met mogelijke bijkomende vragen of opmerkingen. De fotomap is te verkrijgen in het **Nederlands** en het **Frans**.

School Zonder Racisme Brussel,
Cellebroersstraat 37, 1000 Brussel.
www.schoolzonderracisme.be
info@schoolzonderracisme.be

verdeeld en bezoeken om beurt evenveel kokers. Elke koker behandelt één Millenniumdoelstelling. Nadien vertellen de deelnemers via een vraag- antwoord methodiek aan de Secretaris-Generaal en aan elkaar wat ze hebben gezien in de kokers, of m.a.w. wat de Millenniumdoelstellingen zijn, wat nodig is om ze te bereiken en hoe ze hiertoe zélf hun steentje kunnen bijdragen.

Tentoonstelling

PRIMO LEVI Over-Leven, PRIMO LEVI als intellectueel, schrijver en getuige van zijn tijd

Deze tentoonstelling over Primo Levi stelt aan het publiek een iconografische waarde en een unieke documentaire ter beschikking. Primo Levi, uitgewerkt om zich tot iedereen te richten, Van het Voortbestaan tot aan zijn werk maakt van hem een grote getuige van onze tijd, overlevende van Auschwitz, door zijn biografisch traject en werk te kruisen dat hij ons heeft gelaten. Primo Levi is een belangrijke figuur met zijn getuigenis op het systeem en de ervaring als concentratiekampbewoner. Zijn wil om aan de kampen kennis een universele reikwijdte te geven kenmerkt zijn verbintenis/engagement en zijn actie. Maar in hem slechts een getuige zien, zou voor ons te beperkt zijn en dit gezien zijn belangrijkheid. Hij is een dichter, een romanschrijver, een novelist, een toneelschrijver die ls dit een mens aanpaste, een man van radio en televisie, essayist. Hij was prijswinnaar van talrijke prijzen en, kort voor zijn dood, gepolst voor de Nobelprijs. De belangrijkheid van zijn werk kwam mede tot stand door de kwaliteit van zijn schrijven dan zijn inventiviteit en de strengheid van zijn overweging. Primo Levi is een echte intellectueel die zich inliet met politieke vraagstukken en maatschappelijke problemen (het terrorisme van de Rode Brigades, Israël, de pornografie, de ontkenning, ...). Hij kwam tussen en voerde het woord in openbare debatten of door middel van kronieken die hij gedurende twintig jaar in La Stampa hield, Turijns dagblad met nationale verspreiding.

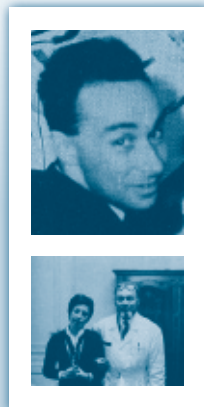
Het is duidelijk dat de schrijver, de denker en de getuige niet voorgesteld kunnen worden zonder de scheikunde/chemie in herinnering te brengen, welke veel voor hem betekende: een beroep, zoals hij steeds zei dat hij ervan hield, maar ook een manier om te zien en zich in de wereld te plaatsen. De scheikunde is een van de factoren geweest die hem heeft toegelaten om Auschwitz te overleven en,

later, om zich afzijdig te houden van het literaire milieu en uitgevers waartoe hij zich niet voelde bijhoren. De scheikunde verwijst eveneens naar de vraagstukken van de wetenschap en de reden, kernprobleem wanneer het erom gaat zich tegen het irrationalisme en obscurantisme op te zetten. „De slaap van de reden kan slechts monsters“ baren/telen/veroorzaken”, deelde hij mede bij één van zijn talrijke interviews.

Deze tentoonstelling dient niet als een gesloten en een vast geheel te zien worden. Zij laat open vragen en haar debatten toe zoals Levi zelf ze heeft onderhouden. Zij heeft een pedagogische zorg die zich volkomen na het getuigenproject van Primo Levi inschrijft. Zij bevat 31 Forex-panelen (4 mm x 83cm x 110cm) die teksten en beelden verenigen, gemakkelijk vast te maken aan roosters of muren.

Deze tentoonstelling werd in Lyon aan het historische museum van CHRD (Centrum van geschiedenis van de weerstand en de deportatie) en, in twee Italiaanse versies, aan Museo diffuso van Istituto storico van Turijn (de stad. Ten eerste Levi) aan het museum van de Stichting ex-campo Fossoli van Carpi, aan Ascoli, in Bergame gepresenteerd. In 2007 werd een Franse versie in Brussel in de lokalen van de Franse Gemeenschap van België gepresenteerd.

Nu houden de Stichting Auschwitz en Auschwitz in Gedachtenis VZW deze belangrijke tentoonstelling ter beschikking van het publiek in Frans- en Nederlandstalige versie. Voor reservatie of toelichting graag contactname met ons secretariaat, via tel.: 02/512.79.98, fax: 02/512.58.84, email: info.nl@auschwitz.be.

Schrijfwedstrijd

(Vervolg blz.1) Het spreekt vanzelf dat deze schrijfwedstrijd ook kan ingepast worden in de eindtermen burgerzin, educatie, taalbeschouwing en leren. Verleden jaar was de titel van de schrijfpodracht geïnspireerd door een citaat van **Bruno Bettelheim -Massificatie en zelfbehoud(1965)-: "Het systeem van terreur in Hitlers staat kun je pas begrijpen als je inziet dat hij vooral de vrijheid van het individu en het spontane handelen wilde veranderen in bereidwillige onderworpenheid..."** De winnende laureaten krijgen een cheque van 125€ en een studiereis naar de kampen van Auschwitz-Birkenau in Polen aangeboden.

Bij eenvoudige aanvraag per e-mail info.nl@auschwitz.be sturen wij u het reglement van de

wedstrijd en het inschrijvingsformulier toe. Indien u met uw school wil deelnemen, moet u dit **formulier terugsturen** naar onze instelling. Begin januari 2010 sturen we u dan de titel van de schrijfpodracht toe. De wedstrijd zelf vindt plaats in uw instelling en onder uw toezicht, bij voorkeur omstreeks 27 januari, de herdenkingsdag van de bevrijding van Auschwitz-Birkenau.

Wij zijn ervan overtuigd dat de wedstrijd een ruime weerklank zal vinden en dat uw leerlingen zich zullen onderscheiden door de kwaliteit van hun inzendingen. Wij vragen u dan ook om de mogelijk geïnteresseerde leerkrachten van onze schrijfwedstrijd op de hoogte te stellen.

Colofon

Sporen is een uitgave van de Vzw Auschwitz in Gedachtenis.

Eindredactie: Henri Goldberg

Redactiesecretariaat: Frank Van Eeckhout en Pol De Grave

Redactie: Pol De Grave, Anita Hertogen, Frank Van Eeckhout en Eddy Vereycken

Druk: Debast Graphics, Sint-Pieters-Leeuw

Verantwoordelijke uitgever: Paul Baron Halter

Pedagogische Commissie Auschwitz Stichting:

Theo BRABANTS

Gewezen pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Griet BROSENS

IV-NI000

Pol DE GRAVE

Pedagogisch medewerker
Onderwijsproject DBSO/BSO "Auschwitz in Gedachtenis"

Gio DE WEERD

Pax Christi Vlaanderen

Remi DONCKERWOLCKE

Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Silvain KEULEERS

Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Nadine LIBENS

K.A. Sint-Truiden

Luc MEYS

Inspecteur-adviseur niet-confessionele zedenleer

Paul MORREN

Ere-Rijksinspecteur Gemeenschapsonderwijs

Pierre NEUHARD

Ere-pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Prof. Em. dr. Anne-Marie SCHAERLAEKENS

K.U. Leuven

Luc VERNAILLEN

Pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Franz VERPLANCKE

Sint-Amandscollege Kortrijk

Contact:

Stichting Auschwitz
Vzw Auschwitz in Gedachtenis
Huidevettersstraat 65, 1000 Brussel
Tel: 02/512 79 98 - Fax: 02/512 58 84
e-mail: info.nl@auschwitz.be

Met steun van de
Vlaamse overheid

